

CERVICAL SCREENING

POLISH

BADANIA SZYJKI MACICY

POLSKI

Fakty

Na czym polega badanie szyjki macicy?

- Badanie szyjki macicy nie służy wykrywaniu raka szyjki. Jest to badanie sprawdzające stan zdrowia szyjki, to jest dolnej części macicy.
- W przypadku wielu kobiet wynik wskaże, że wszystko jest w porządku.
- Ale u jednej na 20 kobiet badanie wskazuje na zmiany w komórkach. Zmiany takie mogą mieć wiele przyczyn.
- Większość takich zmian nie prowadzi do raka szyjki macicy.

Dlaczego powinnam przejść badania szyjki macicy?

Często można zapobiec rakowi szyjki macicy. Objawy wskazujące, że może do niego dojść, można wykryć wcześniej – i w ten sposób powstrzymać jego rozwój zanim kobieta na niego zachoruje.

Co roku w Anglii około 900 kobiet umiera na raka szyjki macicy. Ale wiele z nich nie poddawało się regularnym badaniom. Niestawianie się na badania szyjki macicy jest jednym z najważniejszych czynników ryzyka wpływających na rozwijanie się tego typu raka.

Naukowcy z instytucji badawczej „Cancer Research UK” oceniają, że badania szyjki macicy mogą uratować rocznie w Anglii do 4500 kobiet.

Czy wszystkie kobiety powinny poddawać się badaniom?

Oferujemy takie badania wszystkim kobietom w wieku od 25 do 64 lat, ale na raka szyjki macicy częściej zapadają kobiety, które:

- palą;
- odbyły pierwszy stosunek seksualny w młodym wieku;
- miały kilku partnerów seksualnych, albo partnera, który z kolei miał kilka partnerek; lub
- biorą leki immunosupresyjne (na przykład po transplantacji).

Badaniom stanu zdrowia szyjki macicy powinny poddawać się również kobiety, które już przeszły menopauzę. Poproś Twojego lekarza o radę jeśli:

- wycięto Ci macicę;
- skończyłaś 65 lat;
- nigdy nie miałaś stosunku seksualnego z mężczyzną; lub
- nie jesteś pewna, czy to badanie jest Ci jeszcze potrzebne.

Na czym polega Program Badań Szyjki Macicy NHS?

Program zapewnia, że wszystkie kobiety w wieku od 25 do 64 lat automatycznie otrzymają zaproszenie na badania. Twoje imię i nazwisko uzyskamy z listy pacjentów Twojego lekarza. Dlatego ważne jest, by Twój lekarz zawsze posiadał Twoje aktualne dane, łącznie z adresem.

Po pierwszym badaniu szyjki macicy otrzymasz kolejne zaproszenia: w przypadku kobiet w wieku od 25 do 49 lat co trzy lata, a potem, w wieku od 50 do 64 lat, co 5 lat.

Kto przeprowadzi badania?

Lekarz lub pielęgniarka. Jeśli wolisz, by badanie wykonała kobieta, albo pragniesz, by ktoś Ci towarzyszył, należy poprosić o to umawiając się na badanie.

Czy muszę się rozebrać?

Poprosimy, byś rozebrała się od pasa w dół – ale jeśli masz na sobie spódnicę, jej zdjęcie nie będzie konieczne.

Na czym polega badanie?

Lekarz lub pielęgniarka poproszą, byś położyła się na łóżku. Następnie do pochwy wprowadzą delikatnie mały instrument, wziernik. Instrument ten utrzymuje pochwę w otwartej pozycji.

Następnie przetrą powierzchnię szyjki małą szpatułką, przypominającą szczoteczkę, w celu pobrania kilku komórek. Komórki te zostaną umieszczone na szkiełku laboratoryjnym lub w małym pojemniku z płynem. W laboratorium komórki te poddane zostaną analizie mikroskopowej.

Całe badanie trwa zaledwie kilka minut.

Czy badanie jest bolesne?

Być może będzie nieprzyjemne lub odczujesz ból – postaraj się zrelaksować biorąc wolne, głębokie oddechy. Ból jest większy, jeśli jesteś napięta. Gdyby rzeczywiście bolało, natychmiast powiedz o tym lekarzowi czy pielęgniarce: być może będą mogli go zmniejszyć.

Co powinnam zrobić przed badaniem?

Nie można przeprowadzić badania w czasie okresu. Upewnij się zatem, że termin badania przypada przed lub po miesiączce. Najlepszy moment to środek cyklu.

Czy przed badaniem można odbyć stosunek seksualny?

Jeśli stosujesz spermicydy, diafragmę lub środek nawilżający, nie należy ich używać na 24 godziny przed badaniem, bo zawarte w nich środki chemiczne mogą wpłynąć na wynik badania.

Kiedy otrzymam wyniki badania?

Po badaniu lekarz lub pielęgniarka poinformuje jak, gdzie i mniej więcej kiedy dostaniesz wyniki. Przed wyjściem z przychodni lub kliniki upewnij się, czy dostałaś te informacje.

Czy można polegać na wynikach badań?

Wczesne wykrycie i leczenie może niedopuszczyć do rozwoju około 75% typów raka – ale, podobnie jak inne badania, nie jest to metoda doskonała.

Może na przykład nie wykryć wczesnych zmian w komórkach, które z czasem mogą spowodować raka. Zwyrodniałe komórki w Twojej próbce mogą nie zostać rozpoznane z następujących powodów:

- czasem trudno je odróżnić od normalnych komórek;
- w próbce może znajdować się tylko kilka atypowych komórek; lub
- osoba analizująca próbkę może nie zauważyć nieprawidłowości (co czasem się zdarza, niezależnie od doświadczenia analityka).

Przeciętnie jedno badanie na 20 trzeba powtórzyć z następujących powodów:

- masz infekcję, którą trzeba wyleczyć przed pozyskaniem odpowiedniej jakości próbki;
- komórki szyjki w próbce są zamaskowane krwią lub śluzem;
- w próbce znalazło się za mało komórek z szyjki by możliwa była dokładna ocena;
- Twoja próbka nie została odpowiednio przygotowana; lub
- próbka została uszkodzona.

**Jeśli masz do czynienia z nietypowymi objawami,
takimi jak krwawienie po stosunku lub między okresami,
powinnaś pójść do Twojego lekarza.**

Co oznacza ponowne wezwanie?

Bardzo rzadko oznacza to, że masz raka. Może to po prostu oznaczać, że Twoja próbka była nieczytelna, i że potrzebne jest kolejne badanie. Taką sytuację określamy słowami 'unsatisfactory result', to jest 'wynik niezadowolający'.

Z drugiej strony Twój wynik może oznaczać, że w komórkach szyjki odnaleziono jakieś niewielkie zmiany. Wykrycie takich zmian (zwanymi dyskaryosis) oznacza sytuację, którą nazywamy 'abnormal result', to jest 'wynik nieprawidłowy'. To nie jest rak. Ale zdarza się i tak, że po kolejnej analizie takiego nieprawidłowego wyniku odkryty zostanie rak.

Dodatkowe informacje co do znaczenia terminu 'wynik nieprawidłowy' znajdziesz w broszurze o naszym programie badań przeciwrakowych, zatytułowanej 'What your abnormal result means' ('Co oznaczają słowa nieprawidłowy wynik').

Czy można coś zrobić po wykryciu nieprawidłowości?

Tak. Twój lekarz lub pielęgniarka wyjaśni, co należy zrobić. Mogą zaprosić Cię na ponowne badania szyjki macicy, bo czasem atypowe komórki samoistnie powracają do stanu normalnego.

Możliwe jest również, że zostaniesz wezwana do szpitala, na bardziej szczegółowe badania, zwane 'colposcopy' ('wziernikowanie pochwy').

Dodatkowe informacje o wziernikowaniu pochwy znajdziesz w naszej broszurze o programie badań przeciwrakowych, zatytułowanej 'The colposcopy examination' ('Wziernikowanie pochwy').

Gdyby zaszła potrzeba leczenia - jest to prosty zabieg, zwykle wykonywany w ambulatorium. Oznacza to, że nie ma potrzeby zatrzymania pacjenta na noc.

Czy badania szyjki macicy mogą niedopuścić do raka?

Regularne badania szyjki to najlepszy sposób wczesnego wykrywania zmian w szyjce. Wczesna diagnoza i leczenie może zapobiec rozwinięciu się raka w 75% przypadków.

Co dzieje się z moją próbką po analizie?

Laboratorium, które analizowało Twoją próbkę, zachowa ją przez co najmniej 10 lat. Dzięki temu może ją porównać z wcześniejszymi. Chodzi tu o to, by pacjentka leczona była w odpowiedni sposób. Laboratorium może również przejrzeć akta wszystkich pacjentów, w tym i Twoje. W ten sposób realizujemy nasz cel, którym jest oferowanie pacjentom wysokiej jakości usług i podnoszenie kwalifikacji naszego specjalistycznego personelu. Oznacza to, że personel zatrudniony w innych częściach służby zdrowia będzie miał dostęp do Twoich akt.

Gdyby przegląd wykazał, że należało zaopiekować się Tobą inaczej, skontaktujemy się z Tobą. Jeśli sobie tego życzysz, przedstawimy Ci dodatkowe informacje o przeglądzie Twojego przypadku.

Dodatkowe informacje o rodzajach przechowywanych przez nas akt uzyskać można od **NHS Direct** pod numerem **0845 4647**.

Podsumowanie

Aby ułatwić Ci podjęcie decyzji czy stawić się na badania szyjki macicy, przedstawiamy poniżej najważniejsze argumenty za przeprowadzeniem takiego badania i ewentualne zastrzeżenia.

- Badania szyjki macicy zmniejsza ryzyko zachorowania na raka.
- Dzięki tym badaniom rak szyjki jest obecnie rzadką chorobą w tym kraju.
- Od lat 1980-tych liczba zachorowań na raka szyjki macicy spadła o połowę, w dużej mierze dzięki temu, że większość kobiet regularnie poddaje się badaniom.
- W jednym badaniu na 20 komórek są niedostatecznie widzialne pod mikroskopem. Wówczas badanie trzeba powtórzyć.

Cancer Screening Programmes

- Badanie może wykazać niewielkie zmiany w komórkach szyjki macicy, które samoczynnie znikną. Kobiety, które nie stawiały się na badania, nie byłyby świadome tych zmian. Nie wiadomo jeszcze, które z takich zmian przerodzić się mogą w raka, a które nie. Wiele kobiet niepokoi się wykryciem takich niewielkich zmian.
- Badania szyjki macicy nie wykrywają wszystkich nieprawidłowości.
- Regularne badania szyjki macicy mogą zapobiec powstaniu około 75% przypadków raka szyjki – ale nie wszystkich.
- Dla niektórych kobiet badanie jest nieprzyjemne.
- Opracowania naukowe dowodzą, że w Anglii badania szyjki macicy zapobiegają 4500 tysiącom zgonów rocznie.

Dodatkowe informacje i wsparcie

Jeśli masz jakiegokolwiek pytania co do tej usługi, możesz:

- zapytać Twojego lekarza;
- porozumieć się z miejscową kliniką;
- odwiedzić nasze strony internetowe poświęcone badaniom, pod adresem www.cancerscreening.nhs.uk; lub
- odwiedzić NHS Direct pod adresem www.nhsdirect.nhs.uk

Wydało Ministerstwo Zdrowia (Department of Health) wraz z Programem Badań na Raka (NHS Cancer Screening Programmes). Korzystaliśmy z porad i wsparcia Cancer Research UK Primary Care Education Research Group.

© Prawa autorskie należą do Korony, 2006 r.
Broszurę przygotowało COI dla Ministerstwa Zdrowia
Wersja zaktualizowana w 2006 r.

Niniejszy tekst można powielać nieodpłatnie do użytku osobistego lub w ramach jednej instytucji bez konieczności występowania o zezwolenie.

Jeśli życzysz sobie dodatkowych egzemplarzy tej broszury, porozum się z:
DH Publications Orderline
Tel:08701 555 455
Fax:01623 724 524
E-mail: dh@prolog.uk.com

i podaj numer **272855/Cervical Screening**.

Na życzenie broszurę 272855/Cervical Screening możemy udostępnić w wersjach dla niewidzących, audio i dużym drukiem.

Wersje w innych językach znaleźć można pod adresem:
www.cancerscreening.nhs.uk/cervical/publications/in-04.html